

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu ol!

TARİH

YENİÇAĞ AVRUPA TARİHİ

Başlangıç: 1453 İstanbul'un Fethi

Bitiş: 1789 Fransız İhtilali

Haçlı Seferleri sonucu İslam dünyasından taşınan kağıt, matbaa, pusula ve barut; Avrupa'nın siyasi ekonomik ve düşünsel yapısında köklü değişiklikler meydana getirdi.

Kağıt ve matbaa – Rönesans ve Reform (düşünsel)

Pusula – Coğrafi keşifler (ekonomik)

Barut – Derebeyliklerin yıkılması, monarşik yapıların güç kazanması (siyasi)

Coğrafi Keşifler

Tanım: XV. ve XVI. yy .da Avrupalıların yeni ada, kıta ve ticaret yolları bulmasına Coğrafi Keşifler denir.

Nedenleri:

- Pusula ve gemicilik sanatının gelişmesi.
- Doğu ülkelerinin zenginliği.

Yorum:

- Haçlı Seferleri ve Coğrafi Keşiflerin ortak özelliği doğunun zenginliklerinden yararlanmaktır.
- Türk ve Müslümanların ticaret yollarını kontrol altında bulundurması.
- Doğu'dan Avrupa'ya gelen malların pahalı olması.
- Hristiyanlığı yayma düşüncesi.

Gelişimi :

- 1487 – Bartelmi Dias / Ümit Burnu’nu buldu.
- 1498 – Vasco De Gama / Hindistan Ticaret Yolu’nu buldu.
- 1492 – Kristof Kolomb/ Amerika Kıtası’nı Hint Adaları zannetti.
- 1507 – Americo Vespucci / Amerika’nın yeni bir kıta olduğunu kanıtladı.
- 1519 – Hernan Cortes / Meksika’yı ele geçirdi. Aztek İmparatorluğu’nu yıktı.
- 1522 – Macellan (Filipinler’de yerliler tarafından öldürüldü.) ve Del Kano (Seyahatleri tamamladı.) / Dünya’nın yuvarlak olduğunu kanıtladılar. (Alman İmparatoru Şarlken ‘in desteğiyle)

Keşiflerin Sonuçları

a-) Ekonomik Sonuçlar:

- Yeni ticaret yolları bulundu. Akdeniz limanları önemini yitirdi. Atlas Okyanusu limanları önem kazandı. (Lizbon, Bordeaux, Londra, Amsterdam, Rotterdam...)
- Keşfedilen yerlerden Avrupa'ya altın ve gümüş gibi değerli madenler taşındı.

Yorum: Toprak temel zenginlik kaynağı olmaktan çıktı. Altın ve gümüş temel zenginlik kaynağı oldu.

- Ticaret Avrupa'da gelişti, burjuva sınıfı önem kazandı.
- Avrupa'nın ekonomik durumu refaha kavuştu.
- Coğrafi keşifler ile yeni ticaret yollarının bulunması, Osmanlı'nın elindeki ticaret yollarının önemini yitirmesine neden oldu. Bu durum, Osmanlı ekonomisine olumsuz yansıdı.

b-) Siyasi Sonuçlar

- Dünya kavramı ve haritası değişti.
- Sömürge imparatorlukları kuruldu. (Portekiz – İspanya)

c-) Bilimsel ve Teknik Sonuçlar

- Yeni ırklar, kültürler ve hayvanlar tanındı.
- İnsanların araştırma ve merak duyguları gelişti.
- Rönesans ve Reform'a zemin hazırlandı.

d-) Dini Sonuçlar

- Kilise, papalık ve Hristiyanlığa ait inançlar temelinden sarsıldı.

e-) Sosyal Sonuçlar

- Avrupa'da soyluluk kavramı değişti, burjuvalar ön plana çıktı.
- Keşfedilen kıtalara Avrupa'dan göçler başladı.
- Kültürel etkileşime zemin hazırlandı.

Rönesans (Yeniden Doğuş)

Tanım: XV. ve XVI. yy.'da önce İtalya'da başlayan ve daha sonra tüm Avrupa'da yayılan edebiyat, sanat, bilim alanındaki gelişmelerdir.

Düşünce Akımı: Hümanizm (İnsanı ön plana çıkaran düşünce akımı ve Antik – Helenistik eserlerin incelenmesidir.)

Uyarı: Hümanizm, Skolastik düşünce ile tamamen zıttır.

Rönesans'ın Nedenleri

- Coğrafi Keşifler sonrası Avrupa'da sanat ve edebiyattan zevk alan Mesen grubunun doğması
- İstanbul'un fethi sonrası Bizanslı bilginlerin İtalya'da Antik ve Helenistik eserleri incelemesi
- Kağıt ve matbaanın kullanımı
- Araştırma ve merak duygusunun gelişmesi
- Haçlı Seferleri sırasında İslam dünyası ile kültürel etkileşim yaşanması

Rönesans'ın İtalya'da Başlamasının Nedenleri

Coğrafi Konum: İtalya, Akdeniz'in ortasındadır ve İtalya Akdeniz ülkeleri ile kolay ilişki kurmuştur.

Ekonomik Durum: Venedik, Ceneviz, Napoli, Floransa gibi önemli kent devletleri denizcilik ve deniz ticareti ile uğraşmışlardır.

Siyasi Durum: Şehir devletleri halinde örgütlenme olduğundan merkezi otoritenin baskısı yoktur. Bu durum Rönesans'ın başlamasında etkilidir.

✓ İslam uygarlığının etkisi.

Rönesans'ın Gelişimi :

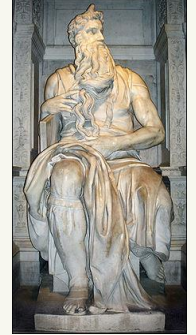
İtalya'da: Resim ve heykeltıraşlık alanında önemli gelişmeler görüldü. Michelangelo, Rafael, Leonardo da Vinci öncüleridir.

Fransa'da: Eğitim alanında Montaigne öncü olmuştur.

İspanya'da: Edebiyat alanında Cervantes öncü olmuştur.

İngiltere'de: Shakespeare önemli eserler vermiştir.

Polonya'da: Kopernik, Güneş Sistemi'ni bulmuştur.

Rönesans'ın Sonuçları

- 1) Avrupa'da Hümanizm düşüncesi yeni bir akım olarak ortaya çıktı.
- 2) Skolastik düşünce zayıfladı.
- 3) Deney ve gözleme dayalı pozitif düşünce önem kazandı.
- 4) Kiliseye olan güven sarsıldı, reform hareketleri başladı.

Reform

Tanım: XVI. yy'da Avrupa'da Katolik Kilisesi içindeki düzenlemelerdir.

İlk çıktığı yer: Almanya

Nedenleri:

- Kağıt ve matbaa kullanımının yaygınlaşması ve İncil'in ulusal dillere çevrilmesi
- Katolik Kilisesi'nin uygulamaları (Endüljans) ve kiliseye olan güvenin giderek sarsılması
- Kilisenin büyük topraklara sahip olması ve zenginleşmesi, buna karşılık halkın fakirleşmesi

Reformun Öncüsü : **Martin Luther**

Destekleyenler : **Alman Prensler**

UYARI: Martin Luther'in Katolik Kilisesi uygulamalarına karşı çıkışı ve İncil'i Almancaya çevirmesi ile Protestanlık mezhebi ortaya çıktı. Böylece Protestan ve Katolikler arasında mücadeleler başladı.

Ougsburg Antlaşması (1555)

Protestanlık mezhebi ve kilisesi resmen tanındı. Alman prensleri istedikleri mezhebi seçme ve kendi halklarına kabul ettirme konusunda serbest oldular.

Yorum: Din ve mezhep özgürlüğü tam olarak sağlanamamıştır.

Reformun Gelişimi

Fransa (Kalvenizm): Fransa Kralı IV. Henry **Nant Fermanı (1598)** ile Kalvenizm Mezhebi'ni serbest bıraktı.

İngiltere (Anglikanizm): İngiltere'de Reform hareketleri kral öncülüğünde gerçekleşti, bu bakımdan diğer ülkelerdeki gelişmelerden farklı bir yapısı vardır.

Reformun Sonuçları

- Avrupa'da yeni mezhepler ortaya çıktı; mezhep birliği bozuldu. (Kalvenizm, Anglikanizm, Protestanlık...)
- Katolik Kilisesi kendini düzenleme yoluna gitti.
- Papanın ve Katolik Kilisesi'nin etkisi azaldı.
- Kilisenin mallarına el kondu.
- Eğitim Katolik Kilisesi'nin elinden alındı; laik eğitim başladı.

Yorum: Eğitimin laikleşmesi bilimselliğin artmasına neden oldu.

Uyarı: Avrupa'daki mezhep savaşları Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da kolay ilerlemesine neden oldu.

Otuz Yıl Savaşları (1618 – 1648)

Katolik ve Protestanlar arasındaki mezhep savaşlarıdır.

Almanya + İspanya / Fransa + İsveç + Danimarka
Katolikler (-) Protestanlar (+)

Vestfalya Barış Antlaşması (1648)

- Modern Avrupa'nın temelleri atıldı.
- Avrupa halkına istediği mezhebi seçme hakkı verildi.
- Protestanlık son olarak resmen tanındı.

Uyarı: Fransa Katolik olmasına rağmen bu savaşlarda Protestanları destekledi. Bu durumun nedeni; Almanya'nın güçlenmesini engellemektir.

Yedi Yıl Savaşları (1756 – 1763)

(+) İngiltere / Fransa (-)

Nedeni: Sömürgecilik mücadelesi. İngiltere'nin, Fransa'nın Amerika'daki ve Hindistan'daki sömürgelerini ele geçirmek istemesi.

Sonuç:

- İngiltere savaşı kazandı. En büyük sömürge imparatorluğu oldu.
- Paris Barış Antlaşması yapıldı. (1763)
- İngiltere savaşın giderlerini karşılamak için Amerika'daki 13 koloniye ek vergi koydu.

- Bunun üzerine bu koloniler İngiltere'ye karşı bağımsızlık savaşı başlattılar. (Philadelphia Kongresi)
- 1774'de Versay Antlaşması yapıldı.
- 1787'de ABD bağımsız oldu ve resmen kuruldu.

ÖRNEK

Avrupa'da XVI. yüzyılda din alanında görülen Reform Hareketlerinin aşağıdaki sonuçlarından hangisinin, Osmanlı Devleti'nin Avrupa ile siyasal ilişkileri üzerinde doğrudan etkisi olduğu savunulabilir?

- A) Mezhep birliğinin parçalanması
- B) Kültürel ve bilimsel gelişmelerde Katolik Kilisesinin baskısının azalması
- C) Katolik Kilisesinin kendi içinde düzenleme yapma gereği duyması
- D) Halkın, bağlı bulunduğu prens veya hükümdarın kabul ettiği mezhebe girmek zorunda olması
- E) Kilisenin topraklarının elinden alınması

2010 YGS

ÖRNEK

Avrupa'da Reform hareketleri başladıktan sonra görülen bazı gelişmeler şunlardır:

- I. Osgburg Anlaşması'yla halkın, bağlı bulunduğu hükümdar veya prensin kabul ettiği mezhebe girmeye zorlanması
- II. Avrupa'da yeni mezheplerin ortaya çıkması
- III. Okulların kiliseden alınması

gelişmelerinden hangileri, inanç özgürlüğü doğrultusundaki gelişmeleri kolaylaştırıcı bir ortam sağlandığını gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III

2001 ÖSS

ÖRNEK

XVI. yüzyılda Almanya'da her prens kendi kabul ettiği mezhebe tebaasını da sokma hakkına sahipti. Koyu Katolik olan Alman İmparatoru bütün tebaasını zorla Katolik yapmaya çalışınca, Protestan mezhebinden olanlar ayaklanmıştı. Almanya içindeki bu mezhep mücadelesi bütün Avrupa'ya yayılmış; Fransızlar, Katolik oldukları halde, Almanya'daki Protestanları desteklemişlerdir. Fransa'nın Protestanları desteklemesi aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Avrupa'daki din savaşlarına son vermek istemesine
- B) Almanya'nın tek yönetim altında birleşerek güçlenmesine karşı olmasına
- C) Protestan mezhebini resmen tanımış olmasına
- D) Prenslerin inanç özgürlüğüne sahip olmasını onaylamasına
- E) Topraklarında çeşitli mezheplerden insanların bulunmasına

1999 ÖSS